

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

Государственное бюджетное общеобразовательное учреждение

«Средняя общеобразовательная школа № 6 г. Карабулак»

РАССМОТРЕНО

_____ от
« ____ » _____ 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Зам.директора по УВР

_____ Аушева Т.А.
_____ от
« ____ » _____ 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

**Директор ГБОУ «СОШ
№6 г.Карабулак**

_____ Хочубарова Л.Б,
_____ от
« ____ » _____ 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного курса «Родная литература»

для обучающихся 4 класса

г.Карабулак 2023 г.

Кхетора каьхат (пояснительная записка)

Таханарча школан хьалхашка латт доккхий декхараш. Керттерча даькъе уж да хьалкхувш йоаг1а т1ехье эдел долаш, г1улакхаца, нахаца товш, 1имерза, ший моттиг д1алаца ховш, Даьхе а, къам а, дезал а лоарх1аш, шийна хьалхашка латта декхараш кхетадеш, цу хьаькъахьа къахьегаш, дийша, 1илман лардаш 1омаяь, вахаре царех пайда эца ховш хьалкхейр. Вахар дег1адоаг1а 1илма, техника, культура дег1адарца. Царга хьежжа хила беза дешархошта тахан беш бола хьехам. Школашка вахарцара бувзам ч1оаг1баро д1адех хьехархошкара дешархой теркам т1абахийта дезар – дукхаг1а долча даькъе шоашка уйла яйтар, 1илман лардаш тохкаш болх байтар, 1омадаьчоьх вахаре пайда эца ховргдолаш. Наьна мотт 1омабар, грамматика хар боккха лоарх1ам болаш да дешархой кхетам дег1абоалабара, х1ана аьлча, мотт 1омабарца кхетаю мета хозал, из б1аьхий хилар, кхыча къамий мотт а дикаг1а кхетабу бераша, цар культура йовза а новкъостал ду. Дешархошта д1ахьехар хила деза уж кхетаргболаш, ц1енача, аттача меттала, 1омадаьчоьх ма хулла дукхаг1а дукхаг1а пайда эца йиш хургйолаш. Цудухьа наьна мотт хьехачо керттердар хьаькъоастадеш, цунна теркам т1абохийташ, грамматически бокьонаш в1аши юсташ бе беза ший болх. Наьна метта урокаш т1а дешархоша г1алг1ай метта грамматически лардаш 1омаю, къамаьл шаьрдара балхаш а ду. Пхелаг1ча классе доладу грамматически дакъа – морфологи 1омае, из болх д1ахьо ялхлаг1чеи ворх1лаг1чеи классашка. Из раздел я къамаьла доакьоех кхетам луш, хьалха царех 1омадаьр к1оаргдеш, шердеш. Къамаьла доакьош 1омадеш дешархошта ха деза предложенешта юкъера уж шеко йоацаш белгалдаха.

Дешархой къамаьла культура лакхьари 1омадаьчун навькаш дег1айоалаяри хила деза х1ара урока. Из болх д1ахьо тайп-тайпара упражненеш кхоачашьярца. Упражненеша новкъостал ду 1омаяь бокьонаш ч1оаг1ье, орфографически а пунктуационни говзал ч1оаг1ье, грамматически материал дикаг1а кхетае а, йоазонца цунах пайда эца а. Говзамеча йоазонех пайда эцаш, дувзадenna къамаьл шаьрдеш дешархой теркам т1абахийта беза хьехархочо сочиненеш, изложенеш язьйара,говзамеча текста тохкам бе 1омабара.

Тайп-тайпарча дошлоргех пайда эца 1омаде деза хьехархочо бераш, шоаш бувцаш бола мотт б1аьхий, ира, говза, хоза бувцаргболаш, къамаьл деча хана а йоазув деш а г1алаташ дергдоацаш. Х1ара уроках, кердачох хоам беш, хьалха 1омадаьр дагалувцийта деза дешархошка, кердачун хьалха 1омадаьчунца бувзам а беш. Х1ара классе шу д1адолалуш а шу чакхдоалаш а хьалха 1омадаьр кердадаккха деза дешархошца, программаца белгалбаьккха дувзадenna къамаьл шаьрдара болх бизза д1абахьа беза. Г1алг1ай мотт хьехара г1улакх доаг1ача тайпара хьехархочо д1ахьой, дешархошта шоай наьна мотт безалургба, шоаш 1омабеча кхыча къамий метай бокьонаш йовза атта хургда.

4 класе дешар хъехара календарни тематически план.

№ арг1а г1а	Таър, бутт	Сах ьат	Урока тема	Дешара балха кертера тайнаш, дешархочун ха дезара лерх1ам.		Ц1.болх
1		1	I чет. Даьй – мохк-Г1алг1айче. 8 с. .Хамхоев А. «Г1алг1ай мохк». Яндиев Дж. «Тахан со г1озваьнна...»	Чулоацам тахкар, эпитет, олицетворени, антонимаш, синонимаш хъалаха хар, байт оттаяра бокъонаш йовзар, цох къамаьл дар. Мотт шаьрбар, дувзаденна къамаьл де хар, хаттара жоп дала а ,эша дош, предложени текста юкьера хъалаха хар. Оаз тоаеш дешар, автора хетар оазаца д1аалар. Ший метта хозал йовзар, къайленаш тахкар, мехкацара а меттацара а безам совбаккхар. Дешара лоарх1ам хар.		
2		1	Гагиев Г. «Къамаьл». Осмиев Хь. «Ма къаьга доаг1а...»	Чулоацам тахкар, эпитет, олицетворени, антонимаш, синонимаш хъалаха хар, байт оттаяра бокъонаш йовзар, цох къамаьл дар. Мотт шаьрбар, дувзаденна къамаьл де хар, хаттара жоп дала а ,эша дош, предложени текста юкьера хъалаха хар. Оаз тоаеш дешар, автора хетар оазаца д1аалар. Ший метта хозал йовзар, къайленаш тахкар, мехкацара а меттацара а безам совбаккхар.		
3		1	Чахкиев С. «Магас». Гагиев Къ. « Магас-г1ала».	Байтий юкьера кертера тема хъаала хар, халача кердача дешай ма1ан де, уж нийса а шаьра а дешара болх бар. Чулоацам хъабувца ха, кертера уйла хъаала, йоазонхочо байт оттаеш лелаю литературни приёмаш хъаювца. Кхыча йоазонхой Магасах лаьца язъь байташ лахар. Мотт шаьрбар, дувцара къамаьл оттаде хар. Ше г1алг1ай къаман дакъа долга, везаш волга, бергбола пайда малаг1а ба ховш дешархо хилар.		

4		1	Чаккиев С. «Наьсаре». Кодзоев Т. «Гишлонхой 1уйре». Озиев С. «Даьхен ираз 1алашде».	Х1аман белгалонаш ювцаш йола текст тахка хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хьаала а хар. Шаьра деша, дешай ма1ан тахка, кицаш доаладе хар. Ше вахаш волча моттигах дувца хар, из моттиг 1ойилла шу хар, карта оттаде дар. Ший мехках доаккхал дар, из безар. Байтий юкьара кертера тема хьаала хар, халача кердача дешай ма1ан де, уж нийса а шаьра а дешара болх бар. Чулоацам хьабувца ха, кертера уйла хьаала, йоазонхочо байт оттаеш лелаю литературни приёмаш хьаювца. Тайп-тайпарча балхах хар, цу балхашца ший вахар дувзаде хар, кьахьегамах кхетам хилар, кьахьегам безар, цун дозал хар. Оаз тоаеш деша, йоазонхочун дог-уйла оазаца хьахойта хар.		
5		1	Вай байракх. Вай герб. Паччахьалкхен гимнах. Г1алг1ай республика Конституци. Гагиев Г. «Вай Конституцех»	Х1аман белгалонаш ювцаш йола текст тахка хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хьаала а хар. Шаьра деша хар: дешаш метта доккхий таьрахьаш а. Паччахьалкхе хьахинна шу ха, ший кьаман сийленах дувца а ха. Даьхе еза, из лораяра балхаш хар Х1аман белгалонаш ювцаш йола текст тахка хар, чулоацамах дувца а, кертера уйла хьаала а хар. Шаьра деша хар: дешаш метта доккхий таьрахьаш а. Паччахьалкхе хьахинна шу ха, ший кьаман сийленах дувца а ха. Даьхе еза, из лораяра балхаш хар. Республика кертера бокьо малаг1а я хар, берий бокьонаш хар.		
6		1	Классал арахьа дешар. «Берех, берий г1улакхех дола дувцараш».	Тайп-тайпарча йоазонхой берий вахарах йола произведенеш хар, книжкаш дешар. Дийшачун кертера уйла хьаала хар, чулоацам хьабувца а тахка а хар. Текста доаг1а кица лоаладе хар. Шаьра а оаз таоеш деша а ха. Дийшачох пайда эца ха, дешара безам т1абахийтар, меттацара безам совбаккхар.		
7		1	Хьамсара 1алама сурташ. 4 с. Гагиев Г. «Г1аьнаш лега ха». Торшхоев И.	Байтий чулоацам тахка, хьабувца хар. Дувзаденна кьамаьл шаьрдар. Х1аман белгалонаш хьахьокха дешаш юкьекхувла, дешашца 1алама сурт дила хар. Байта оттае 1омавалар, кхыча йоазонхой гуйрех лаьца		

			«ХъунагIара гуйран Iуйре».	байташ хар. Зем кхебар, Iалама хозле еза, из зе, из лорae дешархо Iомавар. Ше Iаламца бувзам болаш волга, хIара саг Iалама дакъа долга ховш хилар		
8		1	Шадиев С. «Эггара боккхагIбола чкъаъра»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хъабувцар, план оттаяр. Шаъра а оаз тоaеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хъаалар. Мотт шаърбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар. Берашта юкъе ший уйлаш хъаала а шийна хетар хъаала а оза ца луш хилар. Тоабаца болх бе хар, вIаши новкъостал деш хила хар.		
9		1	Саракаев Хъ. «Аьхки салаIар»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хъабувцар, план оттаяр. Шаъра а оаз тоaеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хъаалар. Мотт шаърбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар.		
10		1	Веджижев А. «ЭгIар»	Дувцара чулоацам тахкар, лоацца хъабувцар, план оттаяр. Шаъра а оаз тоaеш а дешар, абзацах дешар, цу абзаца кертера предложени хъаалар. Мотт шаърбар, словарикаца болх бе хар, кертерадар къоастаде хар. Тоабаца болх бе хар, вIаши новкъостал деш хила хар. Текста доагIа кица доаладе хар. ЭгIара бахъан тахка а, из хойташ дола текста юкъера дешаш хъалаха а, диалог е а хар. Дийшачох пайда эца хар.		
11		1	Къахъегам,гIулакх, эздел – вай доттагIий ба. 8с. Плиев М-С. «Кхоанен даъй».	Чулоацам тахкар, дувзаденна къамаъл дар, шаъра а хоза дешар. Керда дешаш хар, цар маIан дашхар. Текста кертера уйла малагIа я хъаала хар. Кхоанен уйла еш хила везар хъехар. Ший кхоане мишта хиларга лерхI хар. Дешара лоархIам хар.		
12		1	Осмиев Хъ. «Безам ба са». Ужахова Х. «ГIишлонхой».	Чулоацам тахкар, дувзаденна къамаъл дар, шаъра а хоза дешар. Керда дешаш хар, цар маIан дашхар. Текста кертера уйла малагIа я хъаала хар. Кхоанен уйла еш хила везар хъехар. Ший кхоане мишта хиларга лерхI хар.		
13		1	Берсанов Х. «Дикадар , водар».	Дийшачун корта бе хар. Чулоацам хаттарашца тахка а, лоацца хъабувца хар. Хоржаш деша хар. Кица доаладе а цун маIан дашха а хар. Дешара дозал хар, дешара моттиг ший кхоанен юкъе малагIа я а хар. Дика оамалаш йовза.		

14		1	Костоев 1. «Къоаной К1анти».	Дийшачун корта бе хар. Чулоацам хаттарашца тахка а, лоацца хъабувца хар. Хоржаш деша хар. Кица доаладе а цун ма1ан дашха а хар. Шаъра деша хар. Шин сага сурт- сибата башхо хъалаха а, цар оамалаш в1аши йиста а хар. Г1алг1ай къаман вахара юкье сий яхача деша ма1ан де а, цох дувца хар.		
15		1	Плиев М.-С. «Йиъ хъажк1а».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш в1аши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хъалхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкьера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкье дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.		
16		1	Шадиев С. «Лейлай ц1ай».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш в1аши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хъалхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкьера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкье дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.		
17		1	Шадиев С. «Хъаг1».	Сага сурт-сибат дешашца оттаде хар, оамалаш в1аши йиста хар. Чулоацам тахка, из хъабувца хар, Хоржаш деша, дувцара доакъашхошта хъалхара деша хар. Хаттара жоп ле а, из текста юкьера хъалаха а хар. Шаъра деша хар, дийшачун корта бе хар. Дувцар тохкаш деча къамаъла юкье дакъа лаца а, шийна нийса хетар дувца хар.		
18		1	Кл. ар.дешар. « Осмиев Хъ. байташ».	Лоацца йоазонхочун вахарахи кхолламахи дувца хар. Дагахъа цу йоазонзочун ши-кхо байт хар. Шаъра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаъл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкье ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкъедоаладар. Рифма фуй хар.		
19		1	Халкъа багахбувцам. 9 с.	Научни а литературни а текст фуй хар. Х1аман белгало ювца хар, къамаъла юкье кицаш юкъекхувлар, цар ма1ан дашхар.		

			«Багахбувцама дош-хозала хъаст» Танкиев А . Иллеш.	Багахбувцамах кхетам хилар. Кхыдола иллеш лахар, уж д1аяздар. Шаъра деша хара хетабаъ болх бар, дошлоргаца болх бар.		
20		1	Кицаш. Ховли – довзалеш.	Х1аман белгало ювца хар, Кицаш а ховли- довзалеш а тематиках декъа хар. Дувзаденна къамаъл де хар. В1аши ладувг1а а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. Г1алг1ай мотт безаболийташ, метта к1оаргал тохкаш болх бар.		
21		1	Фаълга хьалха оалараш. «Тешаме новкъост» (фаълг).	В1аши ладувг1а а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. Г1алг1ай мотт безаболийташ, метта к1оаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Ший оамалех дувца хар, ший доттаг1а сурт-сибат дила хар.		
22		1	«Берза дув» , «Борзи ж1алии» (фаългаш).	В1аши ладувг1а а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. Г1алг1ай мотт безаболийташ, метта к1оаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар.		
23		1	«Маъра к1аьнк» (фаълг).	В1аши ладувг1а а къамаъла юкъе дакъа лаца а, сий де а ха деза дешархошта. Г1алг1ай мотт безаболийташ, метта к1оаргал тохкаш болх бар. Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар.		
24		1	«Дошо фийг (фаълг).	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар. Дешашца сурт- сибат дила хар. Дикадар, водар къоастаде хар.		
25		1	«Кхо хьехар» (фаълг). «Къе саги борзи» фаълг.	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар. Дешашца сурт- сибат дила хар. Масалаш кхувла, текста доаг1а кицаш кхувла хар.		
26		1	«1овдалча берзах бола фаълг».	Чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, шаъра дешар. Текста доакъашхошта метта деша хар, хоржаш деша хар. Дешашца сурт- сибат дила хар. Масалаш кхувла, текста доаг1а		

				кицаш кхувла хар.		
27		1	Кл. ар. дешар. «Плиев М.-С. Байташ».	Лоацца йоазонхочун вахарахи кхолламахи дувца хар. Дагахьа цу йоазонзочун ши-кхо байт хар. Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаьл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкъе ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкъедоаладар. Рифма фуй хар.		
28		1	Машараи доттаг1алаи т1ехьа. 7 с. «Доттаг1а» Гагиев Г.	Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаьл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкъе ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкъедоаладар. Дийшачун корта бе хар. Поэта кхыйола байташ хар.		
29		1	Мальсагов К. З. «Наьна мотт», «Сердалонга бода никъ.» Котиева Н.	Йоазонхочо г1алг1ай мотт кхоллара баьча балхах хар, цун моттиг хар г1алг1ай литература юкъе. Лоацца вахарахи кхолламахи дувцар. Ши-кхо произведени хар. Ши байт в1аши йистар, цар кертера уйла хьаала хар. Шаьра деша хар, мотт безар, ший кхетам шербар.		
30		1	«Осканов Суламбик-халкъа турпал» Котиева Н.	Турпала вахарах дувца хар, цун валара бахьан тахка а, цох къамаьл де а хар. Г1алг1ай турпалхой бовзар, цар г1улакхех дувца а пайда эца а хар. Даьхенцара безам совбаккхар, мохк лорабе безарах кхетам балар. Шаьра дешар, текст тахкар, хьаювцар, дийшачун корта бар.		
31		1	«Машар» Гагиев Г. «Ма дика дар...» Хамхоев А.	Шин поэта байтий чулоацам в1аши бистар, литературни приёмах дувцар, шаьра, оаз таоеш дешара болх бар, юкъарадар хьаала хар. Кертерча уйлах къамаьл дар. Мотт шаьрбар. Машарах бола кхетам шербар.		
32		1	«Сона байнаб т1ом» Вышегуров. М. «Бераш даьхен кхоане я», Осмиев Хь. «Шоайла машар лоаттабе» Озиев С.	Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаьл оттаде хар. Тоабаца болх бе хар, цун юкъе ший моттиг йовзар, цох доаккхал дар. Байтах боала пайда эцар. Керда дешаш юкъедоаладар. Машарах бола кхетам шербар.		
33		1	«Хаьхочун да» Чахкиев С.	Турпала вахарах дувца хар, цун валара бахьан тахка а, цох къамаьл де а хар. Г1алг1ай турпалхой бовзар, цар г1улакхех дувца а пайда		

				эца а хар. Даьхенцара безам совбаккхар, мохк лорабе безарах кхетам балар. Шаьра дешар, текст тахкар, хьаювцар, дийшачун корта бар.		
34		1	Кл. ар. дешар Хашагульгов 1 «Лийг»» .	Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаьл оттаде хар. Чулоацам хьабувцар, хоржаш деша, план оттае хар. Сага 1аламцара бувзамах дувца хар, 1алам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар.		
35		1	Г1алг1ай йоазонхой. 12 с. Озиев С. «Къахьегам» , «Кадаили мекъали» , «Совг1ат».	Поэта байтий чулоацам в1аши бистар,литературни приёмах дувцар, шаьра, оаз таоеш дешара болх бар, юкъарадар хьаала хар. Кертерча уйлах къамаьл дар. Мотт шаьрбар. Наха юкье ший моттиг хар, х1ара сага къаьстта ший уйла-нигат хила дезарах кхетам хилар.		
36		1	Озиев С. «Бераш-дегаг1оз»	Поэта байта чулоацам хар, хьабувцар, цун уйла д1аалар. Байта чулоацамца болх бе хар. Литературни приёмаш йовзар. Шаьра дешар, в1аши хаттараш дала хар. Байт кхолла хар.		
37		1	Зязиков Б. «Б1аьсти».	Шаьра дешар йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаьл оттаде хар. Чулоацам хьабувцар, хоржаш деша, план оттае хар. Сага 1аламцара бувзамах дувца хар, 1алам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар.		
38		1	Осмиев Хь. «Керда шу» , «Б1аьсти йоаг1а».	Поэта байтий чулоацам хаттарашца тахка хар, хьабувцар, кертера уйла къоастае хар. Шаьра дешар, хоржаш дешар, план оттаяр. Къамаьл шаьрдар, поэзецара безам кхоллар.		
39		1	Муталиев Хь. «Кулгаши б1аргаши». «Б1аьстан дог1а».	Шин байта чулоацам в1аши бистар, кертера уйла хьаала хар. Эпитеташ, олицетворенеш хьалеха хар. Чулоацам хьабувцар, план оттаяр. Б1аьстан дозаллах лаьца дувцар, цун моттиг сага вахара юкье малаг1а я хар. Мотт шаьрбар, сочинени кхолла хар.		
40		1	Яндиев Дж. «Лермонтовга».Яндиев Дж. «1а» , «Б1аьсти».	Поэта вахарахи кхолламахи дувца хар, цун шикхо байт дагахьа хар. Байтий чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байташ чура дешашца. Дошлоргаца болх бе хар, кердача дешай ма1ан дашха хар. Къаман йоазонхой балхах лаьца дувцар, цар мел боккха пайда бу дувцар, цар сий дар, цар хьехарашка ладувгар.		
41		1	Веджижев А. «Мух». Веджижев А. «Низа овла»	Йоазонхочун произведенеш тахкар, чулоацам хьабувцар, цун яздар аамал мишта я хар.		

				Произведенешкара эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хьалехар, кердача дешай маӀан дар. Шаьра дешар, хаттараш вӀаши тела хар, жоп дizza хургдолаш шийгара тӀатоха хар. Дийшачун корта бар.		
42		1	Чахкиев С. «Безама юххьанцара оагӀилг»	Произведени тахкар, чулоацам хьабувцар, йоазонхочун яздара оамал мишта я хар. Произведе чура эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хьалехар, кердача дешай маӀан дар. Шаьра дешар, хаттараш вӀаши тела хар, жоп дizza хургдолаш шийгара тӀатоха хар. Дийшачун корта бар.		
43		1	Чахкиев С. «Нана»	Чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкъе дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкъе цо лоацача дакъах дувца. Шаьра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга тӀара Ӏомадар.		
44		1	Плиев М-С. «Тирк» , «Бутт»	Чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкъе дакъа лаца ха. Шаьра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга тӀара Ӏомадар.		
45		1	Плиев М-С. «Са моаршал да хьога»	Поэта вахарахи кхолламахи лоаца дувцар. Байта чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкъе дакъа лаца ха. Конкурса юкъе дакъа лаца лоархӀавар.		
46		1	Гагиев Г. «ГӀайгӀа оаш ма елаш», «ГӀарагӀураш»	Поэта вахарахи кхолламахи лоаца дувцар. Байта чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкъе дакъа лаца ха. Конкурса юкъе дакъа лаца лоархӀавар.		
47		1	Дувца вай ноаноех лаьца. 4 с. Муталиев Хь. «Нана». Гагиев Г. «Нана тхьайса улл.»	Чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаьра де, дешархой къамаьла юкъе дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкъе цо лоацача дакъах дувца.		

				Шаъра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга тIара Iомадар. Кхыча йоазонхой наьнах лаьца произведенешца байташ йистар.		
48		1	Мальсагов .А. «ОагIув хьаллаьцача».	Чулоацам тахка, из хьабувца, цун план оттае, цун кертера уйла малагIа я хар. Шаъра дешар, хоржаш дешар, тайп-тайпара оаз оттаеш дешар. Дошлоргаца болх бе хар. Сага сурт-сибат оттаде а цун оамалаш ювца а белгалдешаш доаладе хар.		
49		1	Шадиев С. «Даьци».	Чулоацам тахка, из хьабувца, цун план оттае, цун кертера уйла малагIа я хар. Шаъра дешар, хоржаш дешар, тайп-тайпара оаз оттаеш дешар. Дошлоргаца болх бе хар. Сага сурт-сибат оттаде а цун оамалаш ювца а белгалдешаш доаладе хар. ТIема хана юртарча бахархой тIема юкъе лаьцача дакъах дувца хар, цу санна болчарех материал лахар.		
50		1	Осмиев Хь. « Нана дагалаьца». Хамхоев А. « Кхалнах».	Чулоацам хьабувца хар, хаттарашта жоп ле байта чура дешашца. Къамаьл шаъра де, дешархой къамаьла юкъе дакъа лаца ха. Ший наьна сурт-сибат дила ха. Наьна дозалах дувца, вай вахара юкъе цо лоацача дакъах дувца. Шаъра деша, оаз тоаеш. Байт кхолла ха. Керда дешаш дошлорга тIара Iомадар. Кхыча йоазонхой наьнах лаьца произведенешца байташ йистар.		
51		1	Хьамсара Iалама сурташ. 9 с. Плиев А. «Шера ханаш», «Аькхе»	Шин байта чулоацам вIаши бистар, кертера уйла хьаала хар. Эпитеташ, олицетворенеш хьалеха хар. Чулоацам хьабувцар, план оттаяр. Шера ханах лаьца дувцар, цар моттиг сага вахара юкъе малагIа я хар. Мотт шаърбар, сочинени кхолла хар.		
52		1	Чаплина В. «Ткъамашца лела сахьат»	Йоазонхочун вахарахи кхолламахи хар, цун произведени хаттарашца тахкар, чулоацам хьабувцар, яздар а омал мишта я хар. Произведенешкара эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хьалехар, кердача дешай маIан дар. Шаъра дешар, хаттараш вIаши тела хар, жоп дизза хургдолаш шийгара тIатоха хар. Дийшачун корта бар.		

53		1	Николаенко И. «Лоаман хий» Гагиев Г. «Даъхе» Плиев А. «Блаъсти йоалаш»	Байтий чулоацамаш вIаши бистар, литературни приёмах дувцар, шаъра, оаз таоеш дешара болх бар, юкъарадар хъаала хар. Кертерча уйлах къамаъл дар. Мотт шаърбар. Даъхех бола кхетам шербар, цунцара безам кхебар.		
54		1	Осмиев ХЪ. «Блаъстан денош» ,	Шаъра, оаз таоеш дешара болх бар. Кертерча уйлах къамаъл дар. Мотт шаърбар. Iаламах бола кхетам шербар, кIоаргабар, цунцара безам кхебар.		
55		1	Гагиев Г. «Блаъсти», Кодзоев Н. «Блаъстинг» .	Поэтий байташ шаъра, оаз тоаеш ешар, чулоацам хъабувцар, вIаши бистар. Къамаъл шаъра дар, гIалгIай метта хозалах дувцар, поэташа байташ язъеш гучаяьхача оамалех къамаъл дар. Керда материал зизах лаьца урока юкъе йоалаяр. Iаламах берий кхетам шербар, кIоаргабар.		
56		1	Мякиев А. «СелаIад»	Къамаъл шаъра дар, гIалгIай метта хозалах дувцар, поэта байт язъеш гучаяьхача литературни оамалах къамаъл дар. Керда научни материал селаIадах лаьца урока юкъе йоалаяр. Iаламах берий кхетам шербар, кIоаргабар.		
57		1	Арапиев ХЪ. «Хъаст»	Поэта вахарахи кхолламахи дувца хар. Байта чулоацам нийса, шаъра, оаз тоаеш беша, хъабувца хар. Байта кертера уйла хъаала хар. Дийшачох хаттар оттаде а жоп дала а хар. Дешар мел лоархIа ме да хар. Научни текст урока юкъе йоалаяр.		
58		1	Гагиев Г. «ВIовнаш». «ГIаи цун тIехъеи».	Произведеней чулоацам хар, хъабувцар, хаттарашта дизза жоп далар. Дошлоргаца болх бе хар, кертера дар хъакьоастаде, текста план оттае хар. ГIалгIай исторе чу вIовнаша дIалоаца моттиг хар, ший къаман истори деза леладар. Мохк безар, лорабар.		
59		1	Шадиев С. «Чарахъал дитар». «Бакъилг» Арчаков Т.	Йоазонхой произведенеш нийса, шаъра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хъабувцар. Текста кертерадар хъакьоастаде хар, дувзаденна къамаъл шаърдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доагIа кица доаладе хар. Iалам дезаш хилар, из лорадара бокъонаш йовзаш хилар. Дешар сага мел лоархIа ме да хар.		

60		1	Эрсий йоазонхой. 5 с. Пушкин А. «1уйре». «1ан сайре».	Поэта байташ хар, уж нийса еша хар, цар чулоацам лоацца хябувцар. Хаттарашта дизза жоп дала ха, чулоацама юкьера хаттара жоп луш эша предложени еша хар. Эпитеташ, сравненеш, олицетворенеш хялаха ха. Поэта литературни приёмах дувца хар, дагахьа ши байт хар. Кхыча поэтий байташца йистар Пушкина байташ. Къамаыл шаьрдар, мотт беза ларх1ар, лелабар. Поэта литература юкье лаьца никъ малаг1а ба хар. Дешара лоарх1ам хар.		
61		1	Паустовский К. «Хьу». Чехов А. «Аьрзи».	Йоазонхой произведенеш нийса, шаьра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хябувцар. Текста кертерадар хьякьоостаде хар, дувзаденна къамаыл шаьрдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доаг1а кица доаладе хар. 1алам дезаш хилар, из лорадара бокьонаш йовзаш хилар. Дешар сага мел лоарх1аме да хар.		
62		2	Толстой Л. «Циска к1ориг».	Шаьра дешар, йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаыл оттаде хар. Чулоацам хябувцар, хоржаш деша, план оттае хар. Сага дийнаташцара бувзамах дувца хар, 1алам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар. Сценка юкье дакъа лацар.		
63		1	Тютчев Ф. «Б1аьстан хиш». Блок А. « О, ма безам ба са ваха».	Йоазонхой произведенеш нийса, шаьра еша хар. Цар чулоацам тахкар, хябувцар. Текста кертерадар хьякьоостаде хар, дувзаденна къамаыл шаьрдар. Дошлоргаца болх бе хар. Дийшачун доаг1а кица доаладе хар. 1алам дезаш хилар, из лорадара бокьонаш йовзаш хилар. Дешар сага мел лоарх1аме да хар.		
64-68		4	Крылов И. « Баскилги зунгати». Классал арахьа дешар «Тайп-тайпарча къамий фаьлгаш»	Шаьра дешар, йоазонхочун уйла оазаца д1ахойташ. Дувцара къамаыл оттаде хар. Чулоацам хябувцар, хоржаш деша, ролех деша, план оттае хар. Сага къахьгамцара бувзамах дувца хар, 1алам деза а лораде а дезарах ший уйла хилар. Сценка юкье дакъа лаца хар. Г1алг1ай багахбувцама безам т1абахийтар.		

